

Slávka Kubátová

HOMEOPATIE v moderní době

mladá fronta

Homeopatie v moderní době

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.mf.cz
www.albatrosmedia.cz

mladá fronta

Slávka Kubátová
Homeopatie v moderní době – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Slávka Kubátová

HOMEOPATIE
v moderní době

Slávka Kubátová, BSc (Hons) LCHE

HOMEOPATIE v moderní době

mladá fronta

Poděkování

Tomášovi za každodenní podporu, trpělivost a partnerství,
bez kterého by tahle kniha nemohla vzniknout.

Jakubovi za první impuls a odvalu do toho jít.

Lenny za přátelství a naše společné londýnské roky,
které nás formovaly víc, než jsme tehdy tušily.

Brig a Peteovi, kteří byli v Londýně tím
nejbližším, čemu se dá říkat rodina.

Hilery Dorrian za inspiraci i vedení, které
formovaly mou profesní i osobní cestu.

Své mamce, která mě v dětství přivedla k homeopatii.

Žofince, Mině a Maye, které mě učí přítomnosti
a každý den přinášejí radost.

A nakonec Magdaléně a Kláře za jejich podporu a péči,
díky nimž celý projekt probíhal v klidu a harmonii.

Nejlepší lék na přeplněnou knihovnu?
Poslat své knihy dalším čtenářům,
kteří prahnou po věděni. S rychlostí
neurotransmitterů to zvládnete na
www.restorio.cz.

Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj,
který vrací použitým věcem smysl. On-line
antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí
a zaplatí vám ihned – nečekáte, až se prodají.
Získané peníze si můžete nechat, nebo si
vyberete charitu, kterou jimi podpoříte.
V tom případě navýší Restorio částku o 20 %.

copyright © Slávka Kubátová, 2026

ISBN 978-80-204-6645-7

Obsah

	Předmluva	13
I.	KONTEXT A TEORIE	15
1	Moje cesta k homeopatii	17
2	Historie přírodní medicíny a vznik homeopatie	25
3	Co je homeopatie: principy a praxe léčby	41
4	Homeopatie v kontextu moderní doby	54
II.	PRAXE	63
5	Průvodce praktickými kapitolami	65
6	Civilizační onemocnění	69
7	Homeopatie pro ženy	85
8	Homeopatie pro děti a rodiny	107
9	Homeopatie pro emoční zdraví	128
10	Homeopatie pro zvířata	143
11	Běžné akutní potíže	156
12	Tkáňové soli	178
III.	VÝZKUM A SOUVISLOSTI	183
13	Mýty, fakta a věda	185
14	Závěrem: Homeopatie v celostní praxi	193
	Zdroje	199
	Index	201
	O autorce	207
	Příloha: Orientační přehled potíží a homeopatických léků	209

Poznámka nakladatelství a autorky

Tato kniha neslouží jako náhrada odborné lékařské péče ani diagnostiky. Informace a doporučení zde uvedená vycházejí z autorčiných zkušeností a jsou určena jako doplňující orientační zdroj. Kazuistiky pocházejí z její mezinárodní praxe, zejména z období působení ve Velké Británii. V České republice autorka poskytuje homeopatické konzultace v souladu s platným právním rámcem.

U opakovaných, závažných nebo nejasných zdravotních obtíží je vždy vhodné vyhledat lékaře nebo jiného kvalifikovaného zdravotnického odborníka.

Vydavatelství ani autorka nenesou odpovědnost za případné škody vzniklé nevhodným nebo neodborným použitím informací obsažených v této publikaci.

Předmluva

Když mi bylo sedmadvacet, objevily se u mě potíže, které měly velký dopad na můj život a žádné vyšetření nedokázalo najít příčinu. Bez každodenní medikace jsem nebyla schopná normálně fungovat a moje tělo se chovalo způsobem, který jsem do té doby neznala. Pro mě to byla nová zkušenost a poprvé jsem si uvědomila, že to není jen přechodná indispozice, ale stav, jenž dokáže časem zasáhnout do života natolik, že výrazně ovlivní jeho kvalitu.

Bylo to období, kdy jsem viděla, že problémy neustojím jen rozumem a snahou všechno ovládnout. To, co se ve mně odehrávalo, ukazovalo, že moje potíže mají hlubší podstatu. Postupně jsem si všimla, že jednotlivé symptomy a okolnosti života se vzájemně protínají a je nutné přistupovat k celé situaci s větší pozorností. Protože to, co dřív pro mě fungovalo, už nebylo dostačující.

Podobný zlom potká v určité fázi života většinu z nás. Někdy je to nemoc, jindy ztráta blízké osoby nebo vyhoření, a někdy jen prostý pocit, že se život rozpadá a staré způsoby už nedrží pohromadě. V takových chvílích se začne hroutit vše, co jsme si vybudovali, a dál to už nejde udržet. Vzniká tím prostor změnit životní perspektivu, vidět souvislosti, které dřív unikaly, a hledat cestu, která má skutečnou hodnotu.

Pro mě byla cestou homeopatie. Učila mě vidět zdraví jinak a díky ní jsem postupně chápala, že člověk přichází s celým svým příběhem a nemoc je jen jeho část. Homeopatická léčba mi nabídla srozumitelný a pečlivý přístup, který dokázal obsáhnout všechno, čím jsem si prošla.

Tato kniha není jen o homeopatii, ale o širším pohledu na zdraví v době, kdy naše prostředí, tempo a očekávání neustále formují nejen tělo, ale i mysl. Žijeme obklopeni množstvím názorů,

metod, diet a doporučení, která spíš než jasnost přinášejí vyčerpání a zmatek. Proto má cenu hledat návrat k jednoduchosti, která pomáhá vidět věci srozumitelněji a vnímat spojitosti, jež se v zahlcení životem snadno ztrácejí.

Neexistuje jediná správná cesta. Každý si k pochopení některých věcí dochází vlastním tempem, někdy pomalu a postupně, nebo jedním okamžikem, kdy se všechno vyjeví v jiném světle. Cílem těchto stránek je ukázat zdraví i život jako proces, který má vlastní dynamiku a přirozeně hledá stabilitu.

Nemusíme být dokonalí, ani mít odpovědi na všechno. Důležité je naučit se slyšet signály dřív, než se z drobných upozornění stanou velké problémy, a vnímat tělo jako spojence. Když mu dáme prostor a začneme na jeho řeč reagovat, uzdravení přestává být výkon a stává se normální součástí života.

A pokud se v těchto stránkách poznáte, pak už tato kniha není jen moje. Je i vaše.

I.
KONTEXT
A TEORIE

1. MOJE CESTA K HOMEOPATII

K homeopatii mě přivedla moje mamka. Je pediatrička, a i když působila v klasickém zdravotnickém systému, při běžných nemocích sáhla běžně po homeopatických lécích a tento způsob léčby byl v našem domově přirozenou součástí péče o celou rodinu. Jako dítě jsem trpěla opakovanými zdravotními potížemi, a proto jsem s nimi přicházela do styku častěji. V té době jsem si ještě nedovedla představit, že se jednou stane jedním z pilířů mého života. Zůstal ve mně ale jasný pocit, že tělo lze podpořit i jinak než pouze chemickými léky.

Dlouhá léta jsem homeopatii příliš neřešila. Brala jsem ji jako něco, co fungovalo, ale hlouběji se jí nevěnovala. Až později, když jsem se odstěhovala do Londýna, se všechno začalo zase propojovat. Po několika letech se u mě objevily zdravotní problémy, které nikdo nedokázal uspokojivě vysvětlit. Šlo o nekontrolovatelný a velmi vysoký krevní tlak a s ním spojené komplikace. Prošla jsem sérií testů a pobytů v nemocnici v Anglii i Česku, ale výsledky byly vždy nejasné. Čtyři roky jsem se snažila svůj stav řešit prostřednictvím klasické medicíny, ale s každou další návštěvou doktora nebo specialisty jsem se cítila víc ztracená. Léky, které mi předepisovali, potlačily příznaky, ale můj stav se v celku neřešil a problém přetrvával.

Lékaři mi nakonec stanovili diagnózu esenciální hypertenze, nastavili silnou léčbu a přidali verdikt, že léky budu muset brát doživotně a že s tím souvisí zásadní omezení životního stylu.

Pamatuji si přesně okamžik po poslední hospitalizaci. Strávila jsem týden ve Fakultní poliklinice Všeobecné fakultní nemocnice v Praze, kde mi byl nakonec sdělen onen verdikt. V ruce jsem držela zprávu, ve které stálo, že jiná možnost než trvalá léčba

neexistuje. Připadalo mi, že nade mnou lékaři zlomili hůl. Tam mi došlo, že dál takto pokračovat nechci.

Zpětně pro mě bylo velmi podstatné i to, co během vyšetření nezaznělo. Žádný z lékařů se nezeptal, v jakém jsem psychickém stavu, jaká je má osobní situace nebo zda uvažuji o podpoře organismu například doplňky, jako je hořčík. Zajímala je pouze rodinná anamnéza a laboratorní výsledky. I když jsem se snažila sdílet své vlastní postřehy a souvislosti, zůstávaly u lékařů bez odezvy. V té době byl život v Londýně náročný a můj život neměl žádný řád. Přetěžovala jsem se a příliš neřešila, co jím, jak odpočívám nebo čím se dlouhodobě oslabuji.

Po návratu z Prahy, v hlavě ještě s čerstvou zkušeností z nemocnice, jsem začala okamžitě hledat jiné možnosti. Zkoumala jsem různé terapie, které pracují s tělem i myslí. Právě tehdy se mi znovu otevřely dveře k tomu, co jsem znala už z dětství. Na doporučení jsem se objednala k homeopatce. Bylo to přirozené, návrat ke zkušenosti s homeopatií, kterou jsem znala z dětství a které jsem důvěřovala. Tentokrát jsem se k ní obrátila vědomě a cítila, že tudý chci pokračovat.

Jednalo se o konstituční léčbu, která brala v úvahu to, co jsem prožívala po fyzické i psychické stránce. Homeopatka dokázala pojmenovat souvislosti, kterých jsem si všímala už dřív, a poprvé jsem měla pocit, že někdo rozumí celku a neřeší jen výsledky testů. Už samotný způsob, se kterým ke mně přistupovala, měl léčivý účinek. Pomáhalo mi, že mě někdo pečlivě vyslechl a hodnotil všechny detaily. Po relativně krátké době se můj stav začal postupně zlepšovat.

Vedle homeopatie jsem přirozeně zařadila další změny, upravila stravu, vysadila kávu a lepek, začala jsem objevovat i doplňky, které mi pomáhaly posílit tělo. To všechno se stalo začátkem cesty, která nespočívala jen v mém vlastním uzdravení. Čím víc jsem se

měnila já, tím víc jsem chtěla pochopit, jak homeopatie funguje a proč u mě i u jiných lidí má tak výborné výsledky.

Postupně ve mně uzrálo rozhodnutí homeopatii studovat. Byla to náročná volba. Škola byla drahá a prestižní a já se nacházela na důležitém profesním i osobním rozcestí. Cítila jsem ale vášeň pro něco, co mě táhlo a s čím jsem se mohla ztotožnit. Když jsem se ocitla na dni otevřených dveří v Centre for Homeopathic Education, bylo rozhodnuto. Škola byla akreditována Middlesex University, nabízela titul Bachelor of Science in Homeopathy a měla výbornou pověst. Přijímací řízení jsem zvládla a mohla nastoupit ke studiu.

Studium trvalo tři roky, bylo denní a velmi intenzivní. Probíhalo v angličtině, což pro mě představovalo další úroveň náročnosti. Program zahrnoval nejen homeopatickou teorii, ale i anatomii, fyziologii, psychologii a klinickou praxi. Potkala jsem tam lidi z celého světa, kteří měli podobnou motivaci. Každý z nás si nesl silnou zkušenost, která ho ovlivnila podobně jako mě. Spojovalo nás vnitřní odhodlání a vášeň pro to, co jsme dělali. Bylo to náročné období, které mě výrazně formovalo.

Moje výuka probíhala přímo v Royal London Hospital for Integrated Medicine (dříve Royal London Homeopathic Hospital), což bylo místo s působivou historií. Tuto nemocnici založil Frederick Foster Hervey Quin, jeden z prvních lékařů homeopatie v Británii. Působili zde lékaři NHS (britský státní zdravotní systém), kteří běžně pracovali i s homeopatickými léky. Atmosféra nemocnice nesla stopu dlouhé tradice spolupráce přírodního a konvenčního přístupu, což celému prostředí dodávalo zvláštní hloubku. Lekce vedli přední britští i mezinárodní lektoři, kteří byli v homeopatické komunitě známí a respektovaní. Patronem školy byl dr. Robin Murphy, autor zásadních homeopatických knih, kterého jsem měla možnost několikrát osobně potkat.

Ze všech lektorů na mě nejmocnější dojem udělala Hilery Dorian. Vybrala jsem si ji jako svou osobní homeopatku a zároveň mentorku. Během studia mě nejen léčila, ale také vedla jako supervizorka, takže moje vlastní uzdravování probíhalo souběžně s celým studiem.

V tomto období se můj zdravotní stav začal výrazně stabilizovat. Vyřešila jsem nejen problém s vysokým krevním tlakem, ale i další, drobnější potíže, které mě dlouhodobě provázely. Poprvé jsem měla pocit, že rozumím svému tělu a že mám v rukou nástroje, jak si zdraví udržet i ve chvílích, kdy se nároky kolem mě zvyšovaly.

Kromě Hilery jsem postupně spolupracovala i s dalšími mentory. Každý z nich mě ovlivnil jiným způsobem a dohromady tvořili inspirativní prostředí, které mě formovalo nejen jako homeopatku, ale i jako člověka. Největší přínos ale vidím v tom, že už od prvního ročníku jsme pracovali přímo s pacienty. Pod vedením zkušených supervizorů jsme pozorovali reálné konzultace a postupně si budovali vlastní způsob práce.

Naše klinická praxe probíhala v homeopatické lékárně Ainsworths, která dodává léky i britské královské rodině. Tam jsem poprvé viděla každodenní práci s klienty, přípravu léků na míru a přístup zkušených kvalifikovaných homeopatů.

Klinickou část obsahovaly i skupinové praxe, při kterých jsme jako studenti společně se supervizory a lektory pracovali na konkrétních případech. Obzvlášť silné byly momenty, kdy se klienti při následných kontrolách zlepšovali a my věděli, že jsme k tomu sami přispěli. Celá struktura studia byla díky tomu skvěle nastavená a teorie se okamžitě proměňovala do reálné práce s lidmi ve velmi profesionálním prostředí.

Každý rok studia byl náročnější než ten předchozí a program byl rozsáhlý. Vedle teorie jsme psali případové studie, vedli

výzkumné projekty a učili se vést rozhovory s pacienty tak, abychom vnímali celý obraz, nejen jednotlivé symptomy.

Všechno probíhalo paralelně s mým osobním životem, který se během těch tří let několikrát proměnil. Dvakrát jsem se stěhovala, prošla složitým rozchodem a zároveň jsem musela pracovat, abych si mohla studium dovolit. Zkoušky byly náročné, požadavky vysoké a volného času jsem měla minimum. Přišly chvíle, kdy jsem měla pocit, že je toho na mě moc. Ale ani v těch nejtěžších momentech jsem se nevzdala.

Součástí závěrečného roku byl i podnikatelský plán. Zpětně mi připadá symbolické, že jsem do něj tehdy uvedla, že jednou napíšu knihu.

Studium jsem ukončila s vyznamenáním a získala titul Bachelor of Science in Homeopathy with First Class Honours, což v britském systému představuje nejvyšší možné akademické ocenění na bakalářské úrovni. Pro mě bylo mnohem víc než „papír“. Byl to akademický úspěch a zároveň uzavření velké osobní kapitoly, které mi přineslo pocit, že jsem něco dokázala, zvládla náročné období a vyšla z něj silnější, zdravější a s větším respektem k sobě samé.

Ještě před koncem studia jsem dostala nabídku pracovat v lékárně Helios Homoeopathy, společně s Ainsworths jedné ze dvou klíčových homeopatických lékáren ve Velké Británii. Taková pozice se otevírá jen výjimečně a pro mě to byla obrovská profesní příležitost.

Lékárna Helios sídlí v srdci Londýna, v Covent Garden, což s sebou neslo i jedinečný mix klientely. Objevovali se tam lidé z různých prostředí, včetně známých osobností, umělců nebo profesionálů z oblasti wellness. Bylo zajímavé sledovat, jak přirozenou součástí běžné péče je pro některé lidi homeopatie.

Tým, do kterého jsem nastoupila, vedla manažerka Janet Weddell, která měla neuvěřitelný cit pro výběr lidí. Byl to skutečně multikulturní kolektiv, pracovali tam kolegové a kolegyně z Japonska, Číny, Německa, Polska, ze Španělska, z Itálie a dalších zemí. Společně jsme řešili nejen pracovní případy, ale často sdíleli i ty vlastní. Tak silný týmový duch a vzájemnou podporu jsem předtím ani potom už nikdy nezažila. Práce v samém centru Londýna znamenala každodenní dojíždění a vysoké nasazení.

V lékárně Helios jsem pracovala osm let a byla to jedna z nejdůležitějších etap mého profesního života. Naučila jsem se obrovské množství věcí, od porozumění tomu, jak se homeopatické léky vyrábějí, přes technické aspekty výdeje až po vedení individuálních konzultací a každodenní práci s rozsáhlou databází klientů. Věnovala jsem se především závěrečné fázi přípravy léků, od dávkování přes míchání a ředění až po balení různých forem, jako jsou kapky, granulky nebo masti.

Během této doby jsem konzultovala se stovkami lidí z různých koutů světa, a to osobně, on-line i po telefonu. Pravidelný kontakt s tak širokou skupinou klientů mě naučil přesně naslouchat, vést rozhovor s jasnou strukturou a rychle se zorientovat i ve velmi komplexních případech.

Během každodenní práce s klienty jsem si začala všimnout opakuje se vzorců, jako je vyčerpání, nízká odolnost vůči stresu, hormonální nerovnováha nebo potíže s trávením. Postupně mi docházelo, že když tělu chybějí základní výživové stavební kameny, homeopatická léčba nemusí mít takový efekt, jaký by mít mohla. Právě to mě přivedlo ke studiu analýzy minerálů z vlasové tkáně, kterou jsem později přirozeně začlenila do své praxe. Od té doby jsem otestovala mnoho klientů a tento nástroj se stal důležitou součástí mé praxe.

Současně s prací v lékárně Helios jsem začala budovat vlastní soukromou praxi. Mnoho klientů ke mně přišlo díky akutním konzultacím, které jsme v lékárně vedli. Začínala jsem v pronajatých místnostech různých klinik, například v Neal's Yard Remedies Clinic, kde jsem poskytovala konzultace a zároveň byla součástí širší komunity terapeutů. Moje klientela postupně rostla, přicházeli lidé s velmi různorodými potížemi.

Od konce studia jsem také začala pravidelně létat do Česka, kde jsem každé tři měsíce vedla bloky konzultací. Pracovala jsem v pronajatých prostorách a má česká klientela se rozrůstala díky osobním doporučením.

Postupně jsem začala velkou část svých klientů v Británii přesouvat do on-line prostoru. V té době jsem plánovala stěhování do Thajska, které jsem milovala a vnímala jako pravý opak rušného Londýna. Přejít na on-line konzultace měl pro mě smysl, protože jsem chtěla propojit své profesní zkušenosti s novým způsobem života. Bylo to pro mě velké rozhodnutí, které vycházelo z hlubšího vyhodnocení mé tehdejší životní situace. Cítila jsem, že po letech v Londýně potřebuji jiný rytmus a jiné prostředí. Byla jsem připravená odejít a otevřít další etapu.

Pak ale přišla pandemie covidu a všechno se změnilo. Místo odjezdu do Thajska, které uzavřelo hranice, jsem se po šestnácti letech vrátila do Prahy, kde jsem měla v plánu přečkat nejhorší období. Stejně jako mnoho mých známých z různých zemí jsem pocítila silnou potřebu být blízko rodině a ve známém prostředí. Věřila jsem, že z Prahy po nějaké době odcestuji dál podle původního plánu, ale svět se na dlouhou dobu zastavil a já se postupně začala začleňovat do pražského života.

Pokračovala jsem v práci. On-line konzultace, které jsem měla roky zavedené, běžely bez přerušení. Po skončení období covidu jsem se po dlouhé době čistě virtuální práce zapojila do týmu Pražské

privátní kliniky zaměřené na klasickou medicínu. Vstoupila jsem do prostředí, kde se tradiční lékařský přístup doplňuje o jemnější terapeutické metody. Pracuji tu jako externí homeopatka a vnímám, že taková spolupráce má své místo. Vedu dál svou privátní praxi jak on-line, tak osobně. Díky klientům z různých zemí pracuji flexibilně a v jazyce, který jim vyhovuje.

Postupně jsem se začala víc věnovat i přednáškové činnosti. Semináře zaměřené na prevenci, zdraví a celkovou stabilitu probíhají často v prostředí wellness studií nebo na akcích spojených s jógou. Spolupracuji také s firmami, které chtějí svým zaměstnancům nabídnout praktické nástroje, jak lépe zvládat náročné období, pečovat o svou energii a každodenní fungování. Je to zajímavý rozměr mojí práce, který mi umožňuje sdílet zkušenosti s širším publikem.

Dnes, po více než patnácti letech praxe, se cítím ve své práci klidnější a jistější než kdy dřív. Čím dál víc spoléhám na intuici a schopnost vnímat opakující se vzorce v příběhu člověka přede mnou. Homeopatie obohatila můj život víc, než jsem si dokázala představit. Stala se tak přirozenou součástí toho, co dělám, takže v mnoha chvílích ani nevnímám, že pracuji. Díky tomu vím, že dělám práci, která ke mně skutečně patří.

2. HISTORIE PŘÍRODNÍ MEDICÍNY A VZNIK HOMEOPATIE

Dávno před tím, než vznikla medicína, jak ji známe dnes, existovalo léčení. Bylo to umění zasazené do rytmu přírody. Lidé sledovali pohyby Měsíce a proměny těla i duše a učili se z toho, co jim bylo blízké. Léčitelé byli šamany, kteří uchovávali příběhy své komunity a předávali praktickou zkušenost. Péče o nemocné tvořila součást života samotného. Její podoba se rodila ze spojení praktických pozorování, víry a hluboké touhy porozumět bolesti.

V pravěkých komunitách nemoc vnímali jako narušení stability, způsobené zlými duchy, neklidem v duši nebo proviněním vůči neviditelným silám. Magie a amulety měly ochránit člověka a navracet duši do souladu. Léčivé rostliny a zvuky bubnů sloužily k uzdravení a zároveň k navázání vztahu se silami, které člověka přesahovaly. V jeskynních rytinách se objevují postavy s maskami a rohy, které připomínají archetypální rituální léčitele vyvolávající víru ve změnu. Trepanace lebky, známá z mnoha kultur, byla rituální a současně i praktická. Šlo o pokus vypudit demony i úlevu při bolesti.

S postupem času se rituální prvky propojovaly s praktičtějšími dovednostmi a empirickým pozorováním.

V Mezopotámii byli léčitelé zároveň kněžími a praktické lékařské zásahy se oddělovaly a přecházely pod světskou autoritu. Chamurapiho zákoník ze 2. tisíciletí před naším letopočtem vymezoval odpovědnost lékařů a stanovoval tresty za chyby, což je patrně první forma medicínské etiky. Léky se připravovaly z rostlin, minerálů, zvířecích částí, přípravu doprovázela zaklínadla a astrologické výpočty. Každá nemoc měla svůj čas, planetu i rituál.

V Egyptě se medicína rozvíjela v chrámech a palácích. Lékař byl nejen praktikem, ale i knězem a písařem. Dochované papýry (jako Ebersův nebo Smithův) obsahují přesné popisy diagnóz a léčebných metod. Egypťané znali obvazy, chirurgické zákroky a používání medu, olejů a aromatických bylin. Imhotep, kněz a lékař, byl později zbožštěn jako bůh léčby. Základem všeho bylo propojení organismu a dechu, mezi řádem světa a harmonií uvnitř.

Podobně v Indii vznikla ájurvéda, doslova „věda o životě“. Šlo o komplexní systém péče o tělo, mysl a ducha. Starověké texty připisované mudrcům Charakovi a Sušrutovi popisují desítky nemocí a léčebných metod. Ájurvéda chápala zdraví jako dynamicou souhru mezi třemi konstitučními typy: vátou, pittou a kaphou. Indie byla také kolébkou chirurgie s důrazem na hygienu.

V Číně se medicína utvářela pod vlivem taoismu jako hledání souladu mezi jinem a jangem a prouděním životní energie čchi. Diagnóza probíhala prostřednictvím pozorování pulzu, jazyka a dechu. Léčba zahrnovala byliny, akupunkturu, pohyb (čchi-kung) i úpravu stravy. Kánon *Chuang-ti nej-fing* připisovaný legendárnímu císaři Chuang Ti představuje základní kámen čínské medicíny. Nemoc tu vyplývá z vychýlení přirozeného toku a léčba představuje návrat do harmonie.

V Persii se medicína opírala o *Avestu*, posvátné texty zoroastriánského náboženství. Zdraví bylo výrazem světla a nemoc temnoty. Lékaři se věnovali chirurgii a při tlumení bolesti využívali látky jako opium nebo mandragoru. Spisy perského básníka Firdausiho a pozdější arabská tradice přispěly k systematizaci poznatků, od čistoty až po propracované preventivní a léčebné systémy.

V izraelské tradici hrála důležitou roli starozákonní kniha *Leviticus* s důrazem na čistotu a rituální koupel. Nemocného izolovali kvůli nákaze a zároveň byla koupel součástí duchovní čistoty.

Bylinná léčba si udržela pevné místo v každodenní praxi i v dobách, kdy se myšlení posunulo od rituálu k racionalitě. V evropských kulturách ji držely bylinkářky a porodní báby. Sbíraly a připravovaly směsi, jejichž účinky znaly z dlouhé zkušenosti. Věděly, jak zchladit horečku nebo zastavit krvácení. Jejich znalosti se předávaly ústně nebo byly zaznamenány v takzvaných lektářích a herbářích.

Ve středověku se centrum léčby přesunulo částečně do klášterů. Mniši léčivé byliny systematicky pěstovali a dokumentovali. Vznikly klášterní zahrady, jednoduché laboratoře a první evropské herbáře. Benediktini a augustiniáni pěstovali rostliny, jako měsíček, šalvěj a pelyněk, a současně měli znalosti o jejich použití. V jejich podání šlo o léčbu praktickou, pokornou a hluboce zakoreněnou v duchovní symbolice.

Současně s tím se rozvíjela alchymie. Přestože se považuje za ezoterickou disciplínu, měla praktický rozměr. Alchymisté hledali způsob, jak očistit a proměnit látky a přeneseně i člověka. Věřili, že uzdravení je cestou transformace a nemoc příležitostí k hlubšímu pochopení. Destilace a tinktury patřily k tomuto umění na pomezí chemie a filozofie.

V těchto přístupech se fyzické projevy a duchovní rozměr nevnímaly odděleně. Nemoc byla chápána jako sdělení, kterému je potřeba naslouchat a hledat v něm smysl. Léčení vycházelo z člověka, z jeho vztahu k přírodě a komunitě, ve které žil. Po mnoho staletí se praxe opírala spíše o zkušenost a vztah než o pevně dané protokoly. Příznaky nesly informaci a cesta ke zdraví byla u každého jiná.

V běhu času se objevovali myslitelé a lékaři, kteří se pokusili přetavit praktickou zkušenost léčitelů v systematické poznání. Hledali zákonitosti, které by vysvětlily vznik nemoci, a způsoby, jak jí rozumět jak z vnějších projevů, tak z hlubších příčin.

Jedním z nejvýznamnějších byl Hippokrates z Kósu (asi 460–370 před naším letopočtem), považovaný za otce západní medicíny. Byl jedním z prvních, kdo otevřeně prohlásil, že nemoc představuje přirozený důsledek vychýlení vnitřní stability. Šlo mu o rovnováhu mezi čtyřmi tělesnými šťávami. Hippokrates zdůrazňoval, že lékař má organismu naslouchat a vytvořit mu co nejlepší podmínky k samouzdravení. Věřil, že důležitá je jak znalost příznaků, tak i prostředí a ročních období. Tento způsob uvažování dnes označujeme jako holistický. Ve své době byl jednoduše logický a lidský. Jeho učení zdůrazňovalo princip, který byl později vyjádřen výrokem „Primum non nocere“ (V první řadě neškodit), a je dodnes základní zásadou lékařské etiky.

Na jeho práci navázal o několik století později Galenos z Pergamu (129–216 našeho letopočtu), významný řecký lékař, který působil v Římě. Galén spojil poznatky řecké filozofie a hippokratovské tradice. Rozpracoval anatomii a fyziologii, vytvořil jednotný lékařský rámec a zdůrazňoval logiku léčebného postupu. Jeho dílo ovlivnilo evropskou medicínu na víc než tisíc let.

Zatímco Hippokrates byl blíž přírodě, Galén přinesl řád a autoritu. Jeho spisy se staly základními učebnicemi medicíny ve středověku a byly považovány za neměnnou pravdu až do renesance. Ačkoliv jeho závěry byly později překonány, nelze popřít, že položil základy racionální a vědecké podoby medicíny.

Oba, Hippokrates i Galén, v sobě nesli otisk své doby a zároveň předjímalí budoucnost. Ztělesňovali myšlenku, že lékař má být současně pozorovatel a člověk s hlubokým pochopením přirozenosti života. Jejich práce představovala důležitý předěl mezi intuitivní moudrostí přírody a systematickým studiem zdraví. Po Galénovi se na několik staletí ustálila představa, že vše, co je třeba o fyzicku a zdraví vědět, už bylo řečeno. Jeho spisy se staly nedotknutelným dogmatem a evropská medicína se během středověku dostala pod silný vliv církve. Nemoc byla vnímána jako

důsledek hříchu nebo zkouška víry. Léčení probíhalo v kláštorech s důrazem na pokoru a modlitbu. Místo hledání příčin se kladl důraz na duchovní očistu.

V islámském světě se dále rozvíjely poznatky antických lékařů, zatímco evropská medicína stagnovala. Učenci jako Avicenna (Ibn Síná) zlepšili diagnostiku a navrhli nové způsoby terapie. Jejich práce se díky překladům vrátila do Evropy, ovšem až v době renesance. Zde také nastal veliký zlom. Renesance přinesla zásadní změnu ve vnímání světa i člověka. Začalo se pitvat, kreslit a zkoumat. Poprvé se na lidské tělo pohlíželo jako na objekt výzkumu. Medicína se opírala o pozorování a logiku. S tím přišlo i oddělení fyzického organismu od mysli. Mechanistické pojetí nahradilo celostní vnímání. Člověk se chápal jako stroj, který lze rozebrat a opravit, zatímco duchovní rozměr zmizel.

Na tomto pozadí vystupuje do historie excentrická postava jménem Paracelsus (1493–1541). Tento švýcarský lékař a alchymista se otevřeně postavil církevní autoritě a stejně tak dogmatickým závěrům Galénovy medicíny. Vycházel z principů lidového léčitelství a hluboké víry v propojenost fyzická a duše. Byl přesvědčen, že lékař má hlavně naslouchat pacientovi.

Paracelsus zaváděl minerální léky a kladl důraz na individuální reakce. Byl kontroverzní, ale jeho práce předznamenala mnoho principů, které později rozvinuly jiné směry. Třeba léčbu malými dávkami nebo důraz na celkový obraz pacienta. Zasazoval se o návrat k přírodě. Ve své době byl hlasem, který se vzpíral dogmatům i autoritám. Zanechal za sebou stopu, ke které se později mnozí vrátili.

Od časů Paracelsa vedla cesta k hlubšímu přehodnocení lékařství ještě několik stovek let. Medicína 17. a 18. století se opět stácela k mechanistickému modelu. Organismus byl chápán jako stroj a symptomy jako závady, které je třeba opravit. Pacient přestal být partnerem v léčbě. Stal se objektem zákroku.

Na konci 18. století existovala medicína, která byla silná i slepá. Disponovala rostoucími vědomostmi, ale slábla ve schopnosti vnímat člověka jako celek. V této atmosféře, poznamenané prudkým rozvojem vědy a zároveň odcizením lidskému prožitku, se objevil muž, který měl odvahu navrátit léčení jeho původní smysl. Jmenoval se Samuel Hahnemann (1755 až 1843).

Tento německý lékař a chemik vychovaný v protestantské rodině se od dětství učil nezávislému myšlení. Už jako mladý se vzdal lékařské praxe, protože ho znechutilo násilné, bezduché a dogmatické zacházení s nemocí i pacientem. Věřil, že skutečné uzdravení přichází jen tehdy, pokud lékař porozumí jak tělu, tak duši, a pokud léčba neškodí.

Při překladu lékařských textů narazil na informaci, že chinin léčí malárii, ale u zdravého člověka zároveň vyvolává podobné příznaky. Tento paradox v něm vzbudil pochybnost, takže následně podnikl klíčový experiment. Sám na sobě testoval účinky látek a pozoroval, že skutečně vyvolávají specifické příznaky. Tím položil základ prvnímu principu homeopatie: „Similia similibus curentur“, tedy „Podobné léčit podobným“.

Systematicky testoval další látky, zaznamenával jejich účinky na zdravé jedince a hledal jejich terapeutické využití. Nevěřil na univerzální recepty a každý pacient byl pro něj jedinečný. Dbal na přesnost a individualitu. Odpoutal se od tehdejších brutálních metod a zavedl práci s malými dávkami, natolik zředěnými, že člověku neškodily, přesto působily.

Hahnemann vytvořil nový způsob ředění a dynamizace léků, potencování, založený na opakovaném ředění a protřepávání. Tento postup dodnes zůstává jádrem homeopatické výroby.

Koncem osmnáctého století publikoval první článek o novém léčebném systému, později začal psát *Organon léčebného umění*. Z této knihy se záhy stal základ homeopatické filozofie. Doktor Hahnemann s neuvěřitelnou pečlivostí budoval novou medicínu, která nesla znaky vědeckého myšlení, přitom byla citlivá k pacientovi. Tvrdil, že nemoc představuje narušení životní síly a lék má být podnětem k jejímu obnovení.

Během svého života vydal šest edicí *Organonu*, desítky dalších spisů, a především inspiroval celou generaci lékařů, kteří v jeho stopách rozvíjeli nový směr. Mnozí ho zpochybňovali, jiní následovali, zároveň nikdo nemohl popřít, že vytvořil něco zcela nového. Přístup, který byl v rozporu s dobovou brutalitou a současně v souladu s intuicí a přírodou.

V 19. století se homeopatie rychle šířila Evropou a později Amerikou. Nabízela totiž něco, co ortodoxní medicína postrádala: respekt a citlivost. V Británii sehrál klíčovou roli lékař Frederick Hervey Foster Quin, který studoval u doktora Hahnemanna a později si otevřel první homeopatickou praxi v Londýně. Léčil významné osobnosti své doby a v roce 1844 založil Britskou homeopatickou společnost. O pět let později založil Royal London Homeopathic Hospital, která se stala hlavním centrem výuky i klinické praxe. Homeopatii si oblíbila královská rodina, od královny Adelheid až po Viktorii, a tato tradice přetrvává dodnes.

Do Spojených států dorazila homeopatie ve 20. letech 19. století, kdy byla tamní medicína v žalostném stavu. Pouštění žilou a drastické očisty patřily k běžné praxi. Homeopaté oproti tomu nabízeli šetrnější přístup a časem je lidé začali vnímat jako kultivovanější a etičtější. Zájem veřejnosti prudce rostl. Vznikaly školy, nemocnice a sanatoria. V době největšího rozkvětu existovalo ve Státech víc než sto homeopatických nemocnic a desítky psychiatrických ústavů, které měly k dispozici tisíce vyškolených homeopatů.

Homeopatie se etablovala i v konvenčních institucích. V několika státech měly homeopatické školy stejná práva jako školy klasické medicíny a homeopatická léčba se prosazovala i v rámci psychiatrie a pediatrie.

Během epidemie cholery v Londýně v polovině 19. století přinesly oficiální zprávy pozoruhodný rozdíl. V běžných nemocnicích dosahovala úmrtnost až padesáti procent, zatímco v homeopatických zařízeních nepřesáhla šestnáct. Historické prameny naznačují, že tato data nebyla oficiálně zveřejněna v plném rozsahu. Navzdory tomu si homeopatie získávala důvěru veřejnosti i řady lékařů.

Tento rozmach měl geografický i vnitřně ideový rozměr. Po Hahnemannově smrti se jeho dílo dál rozvíjelo, a to různými směry a rozličnými následovníky. V Německu působil Constantin Hering, který odešel do Spojených států a sehrál zásadní roli v šíření homeopatie v Americe. Vypracoval slavné Heringovy zákony léčby a podílel se na vzniku prvních amerických homeopatických škol.

V Británii byl klíčovou postavou James Compton Burnett, lékař, který propojil konstituční přístup s cílenou prací na konkrétních orgánech a přiblížil homeopatii běžné klinické praxi. O něco později vynikl James Tyler Kent, původně konvenční lékař, který přinesl do homeopatie důraz na mentální a emocionální symptomy. Jeho dílo, včetně rozsáhlého repertoria, ovlivnilo celé generace praktikujících.

Každý z těchto lékařů vnesl do homeopatie něco vlastního. Někteří z nich pracovali intuitivněji, další kladli důraz na systematicku. Díky jejich přístupu se homeopatie dál vyvíjela a zůstala živým oborem, který se měnil spolu s dobou i lidmi, kteří jej utvářeli.

Uvnitř hnutí se postupně začaly objevovat rozpory. Zvláště v Americe došlo k rozdělení na takzvané vysoké a nízké předepisovače podle toho, jaké potence léků používali. Osobnosti jako Kent prosazovaly velmi vysoké ředění a důraz na vnitřní konstituci, zatímco jiní se více orientovali na jednotlivé symptomy a nižší potence. Spory se vedly dogmaticky a oslabovaly vnější jednotu směru, což bylo v době silícího tlaku ze strany ortodoxní medicíny zvláště citelné.

Ve druhé polovině 19. století se měnil charakter medicínské autority. S rozvojem biochemie a nových technologií rostla prestiž akademických lékařských institucí, které se snažily sjednotit medicínu pod jednotný vědecký rámec. Homeopatie, přestože byla v Evropě a Americe běžnou praxí a těšila se oblibě pacientů, se ocitla v pozici nepohodlné alternativy, protože nabízela odlišný pohled na léčbu.

Homeopatie narušovala základní představy, na kterých tehdejší moderní medicína vznikala. Proto se objevila snaha její vliv omezit.

Ve 40. letech 19. století vznikla Americká lékařská asociace (AMA), která brzy vypracovala etický kodex výslovně zakazující svým členům jakoukoli spolupráci s homeopaty, ať už formou konzultace, společné praxe, či doporučení. Lékař, který tento zákaz porušil, riskoval vyloučení z profesní komunity, což v praxi znamenalo ztrátu postavení a obživy. Ukázalo se, že soupeření mělo odbornou i mocenskou rovinu.

Skutečný zlom přišel až o několik desetiletí později. Tichý, ale zásadní. Na počátku 20. století se začal nenápadně měnit samotný obraz medicíny. Stál za tím John D. Rockefeller, tehdy jeden z nejmocnějších mužů planety. Po vybudování ropného impéria obrátil pozornost k novému odvětví, farmaceutickému průmyslu. Měl strategii a viděl potenciál syntetických

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Homeopatie v moderní době.
Pokud se Vám ukáзка líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.